

Mededelingenblad

Nederlandse

Werkgemeenschap

voor

Individual Psychologie

36^e Jaargang nr.2 Januari 1988

Redactie: Mustangstraat 28

3151 GN Hoek van Holland

Beste mensen,

Aan het begin van dit nieuwe jaar wil ik U allereerst een heel voorspoedig 1988 toewensen namens alle bestuursleden. Tevens wil ik van deze gelegenheid gebruik maken om terug te kijken op het jaar dat achter ons ligt.

Volgens mij is het voor de N.W.I.P. een belangrijk jaar geworden. We zijn als werkgemeenschap bijzonder actief geweest.

Ik denk hierbij niet alleen aan de gebruikelijke lezingen in Amsterdam, maar vooral aan het herdenkingssymposium in mei en de start van de tweejarige cursus in september. Deze activiteiten zijn vooral tot stand gekomen door de inzet en het enthousiasme van de bestuursleden en Uw gelidelijke dan wel energieke bijdrage in woord en daad.

Het moet mij op deze plaats dan ook van het hart, dat ik dankbaar ben om als voorzitter deel uit te mogen maken van een dergelijk bestuurlijk team.

Nederlandse Werkgemeenschap voor Individual Psychologie.

Sekretariaat: Raphaëlstraat 18 I
1077 PT Amsterdam.

Postgiro 476400 t.n.v. Ned. Werkgemeenschap voor
Individualpsychologie.

Ereleden:

Hr. J.H. Richard, Den Haag
Mw. L.M.C. Richard-Stuurman, Den Haag.

Tijdelijk redaktie adres:

Mustangstraat 28
3151 GN Hoek van Holland.

In de ene helft van ons leven
offeren we ons leven op om
geld te verdienen, in de andere
offeren we geld om weer gezond
te worden. En al die tijd gaan
gezondheid en leven er zacht-
jesaan van door !

Voltaire
21 november 1694

Nederlandse Werkgemeenschap voor Individual Psychologie.

BESTUUR:

Gerard Kulker, voorzitter.
Mustangstraat 28, 3151 GN Hoek van Holland.
Tel. 01747 - 3562

Dien Strobosch - van Duyne, sekretaris.
Raphaëlstraat 18 I, 1077 PT Amsterdam.
Tel. 020 - 794363

Jeanette Noordenbos, 2e sekretaris.
Gouverneurkade 32, 3274 KJ Voorburg.
Tel. 070,- 861674

Prof.dr. Cyriel De Keyser, kursus.
Ped. Instituut. Vesaliusstraat 2, 3000 Leuven. België.
Tel. 09 - 32 - 016 - 233941

Ger van Eldert
van der Veerelaan 29 B, 1181 PZ Amstelveen.
Tel. 020 - 414462

Annemarie Schoute - Augustijn, vertegenwoordiger kursus.
Park Leeuwenberghlaan 18, 2267 BN Leidschendam.
Tel. 070 - 900940

De positieve mogelijkheden van het lichaam, de lichamelijke, worden minder gevaloriseerd.

- 5) Het wil mij voorkomen dat de individualpsychologie in dezelfde zin aan de seksualiteit als zodanig en de biosomatische aspecten ervan in de beleving van gezondheid en stoornis een iets te weinig zelfstandige plaats heeft toegekend.
- 6) De temperamentsfaktor op zichzelf is in de individualpsychologie als persoonlijkheidsvariabele weinig gedifferentieerd uitgewerkt. Alleen de activiteit is naast de richting of doelgerichtheid in de kontekst van de levensstijl in rekening gebracht. Dat geldt ook voor de capaciteitspsychologie op zich. Onderzoek is individual psychologisch waardevol om de beïnvloeding van temperament in het kader van de levensstijl te verduidelijken.
- 7) De individual psychologie is meer dan een descriptieve konkrete persoonlijkheidspsychologie. Zij is een konkrete antropologie, waarbij wijsgerige implikaties en operationele vertalingen een duidelijk aanwijsbare eenheid vertonen.

Wilt U n.a.v. een van deze stellingen reageren, zendt U dan Uw reactie op schrift aan het redactie-adres.

Zoals U ziet, zijn er ook lacunes in de Individual Psychologie, die nadere bestudering behoeven.

Wie durft zo'n onderdeel nader te bestuderen en er over te publiceren of een lezing voor de vereniging te houden?

Graag Uw reacties aan het bestuur.

(vervolg voorkant mededelingenblad)

Natuurlijk waren er weleens wrijvingen in de spanning, die inspanningen nu eenmaal met zich meebrengen. Maar daarin werd een weg gevonden om de krachten weer zo te bundelen, dat alle activiteiten een goede vorm en voortgang vonden. Het klinkt misschien wat arrogant om zulke opmerkingen vanuit het bestuur te maken, maar ik zou dat niet doen als ik hiermee niet de woorden vertolk van verschillende deelnemers, die de organisatoren lof toezwaaiden.

Natuurlijk waren er ook kritische noten, waarmee we hopen naar de toekomst toe ons voordeel te kunnen doen. We weten als recht geaarde IPers dat het zich uitputten in excuses in deze de lering, die men uit gebeurtenissen die tegenvalen kan omtrent, geweld aandoen. We dienen in zulke situaties de logische konsekventies van ons handelen te dragen en lijnen te trekken naar de toekomst waarin het geleerde is verwerkt.

Het is niet mijn gewoonte en ik zal er ook geen van maken om in mijn stukjes mensen persoonlijk lof toe te zwaaien. Toch wil ik in deze een uitzondering maken voor de tijdens de laatst gehouden ledenvergadering aftredende bestuursleden. Roel Glastra en Ans de Vos-Heekelaar komen onze dank toe voor hun inzet in de afgelopen jaren. Wij zullen hun bestuurlijke inzet in de toekomst niet missen. Het is echter begrijpelijk dat zij na vele jaren trouwe dienst zich andere prioriteiten willen stellen.

Dit brengt mij dan bij de invulling van de opengevallen vacatures in het bestuur. We zijn blij dat tijdens dezelfde eerder genoemde ledenvergadering Ger van Eldert zich beschikbaar stelde en unaniem werd benoemd tot bestuurslid. Toch zijn we er nog niet en behoeft het bestuur verdere

aanvulling. Dit vooral ook omdat, zoals ik al eerder schreef, het goed gaat met de activiteiten van onze werkgemeenschap. Maar activiteiten vragen wel voldoende energie en inzet van mensen. En mijns inziens is het nodig dat meer mensen actief hun energie geven aan de verschillende activiteiten binnen onze werkgemeenschap.

In het verlengde van "noblesse oblige" zou ik willen stellen dat in een bruisende werkgemeenschap de leden verplichtingen hebben. We dienen immers met elkaar minimaal in stand te houden wat er is, maar onze wens naar elkaar om de N.W.I.P. in Nederland de plaats te geven die haar toekomst, legt ons zelf ekstra verplichtingen op.

Ik roen U daarom allen op om eens goed te overwegen wat Uw inbreng in het werkgemeenschapsgebeuren kan zijn.

En schroom niet om met Uw voorstel of aanbod te komen. In onze werkgemeenschap hebben we iedereen nodig en is alle hulp welkom.

Tot slot in deze nog een laatste opmerking, die mij te binnen schoot, toen ik na de nachtmis een kaarsje en een doosje lucifers kreeg uitgereikt. Op het luciferdoosje stond: "Steek eens een licht op, in plaats van te praten over de duisternis."

Ik meen dat het licht in de N.W.I.P. weer brandt en wil U oproepen om samen met Uw bestuur dat licht brandende te houden met Uw aan de werkgemeenschap gegeven energie. En laten we elkaar in dat licht een heel voorspoedig 1988 toe wensen.

Gerard Kulker.

de V (vereniging).

.....
Enige stellingen met betrekking tot de Individual Psychologie:

- 1) De Individual Psychologie is een dieptepsychologie, die evenwel onbewust en bewust niet zo tegengesteld en dualistisch oovat, dat zij de unieke eenheid van de persoonlijkheid in vraag doen stellen.
- 2) Individual Psychologie is een cognitieve gedragspsychologie in de lijn van de beste Stoïcijns Kantiaanse traditie.
- 3) Individual Psychologie is een psychologie waarbij de erfelijkheid en het milieu als uitlokkende of seductieve factoren een belangrijke rol spelen, maar waarbij de creatief-persoonlijke activiteit van het ik beslissend is en de fundamenteel menselijke motivaties en aspiraties in concrete handelingen wordt uitgedrukt. Op deze wijze is ze verwant met de existentialistische denkwijze.
- 4) De individual psychologie heeft minder aandacht voor de lichamelijke aangrijpingspunten van beleving en herintegrering, eigen aan de therapiën van eutonie tot Gestalt en bio-energetica. Haar beschouwingswijze van het lichaam is eerder een beschouwing van negatieve konditie, die oorzaak kan zijn van neurose of positief kan worden verwerkt.

op eigen verzoek af. Men komt onze dank toe voor hun jarenlange bestuurlijke inzet.

De heer G. van Eldert werd als bestuurslid voorgedragen en benoemd.

Mevr. A. Schoute - Augustijn zal vanuit de cursus als afgevaardigde deelnemen aan de bestuursvergaderingen. Zij zal de sekretaris van het bestuur bijstaan in het kursussekretariaat.

Het bestuur heeft vanwege de toenemende activiteiten behoefte aan een verdere aanvulling.

Er zijn plannen om in België een vereniging voor I.P. op te richten.

Binnen het bestuur - waarin o.a. een Belgische vertegenwoordiging - behoeft de vraag in hoe verre één Nederlandstalige I.P. vereniging voor beide landen wenselijk is, een nadere bestudering.

Bij de aanwezige leden werd in deze reeds hun mening gevraagd om in te schatten of het bestuur de ingeslagen weg kan voortzetten. Natuurlijk komt er geregeld verslag en zal t.z.t. bij eventuele uitvoering de procedure voor een statutenwijziging gevolgd gaan worden.

De aanwezige leden stonden niet afwijzend tegenover de plannen, wat betekent dat:

- er minimaal een goede samenwerking op gang kan gaan komen tussen twee nederlandstalige landen met twee verenigingen voor I.P.
- er één Nederlandstalige I.P. vereniging komt, die beide gebieden gaat bestrijken. Dit kan dan zowel onder de naam N.W.I.P. waarbij N nederlandstalige wordt, dan wel dat de W(werkgemeenschap) eventueel wordt veranderd in

Verslag Vergadering van de gedelegeerden naar de I.A.I.P. tijdens het 17e Int. Congres te Münster van 12 - 16 juli '87.

.....
Voorzitter Walter Spiel, Wenen.

Na een aantal zakelijke punten, zoals goedkeuring van de notulen van het 16e Int. Congres te Montreal, Canada (waar de N.W.I.P. niet vertegenwoordigd was en wegens staat van opheffing van de ledenlijst werd afgevoerd) en rapporten van de sekretaris-generaal en penningmeester komen de rapporten en aanbevelingen van de drie kommissies, die in Wenen 1982 benoemd zijn, aan de orde.

- A) De opleidingskommissie heeft een programma van opleidings eisen opgesteld op 3 nivo's, te weten 1: psychotherapeut, 2: counselor/berater en 3: een applicatiekursus voor iedereen. De aangesloten landen zijn alleen vrij m.b.t. de inrichting van deze laatste cursus op het laagste nivo.
- B) De wetenschappelijke kommissie wordt niet ontbonden, omdat de ontwikkelingen voortdurend op de voet gevolgd moeten worden om bij te blijven. De aanbeveling is een internationaal wetenschappelijk I.P. tijdschrift op te richten. Het dagelijks bestuur vroeg en kreeg machtiging te bekijken of dit tijdschrift naast de I.P.newsletter moet gaan functioneren of dat de I.P.N.L. uitgebouwd kan worden tot een tijdschrift met wetenschappelijke pretenties. Waarschijnlijk is er geen plaats voor I.P.N.L. en een wetenschappelijk tijdschrift naast elkaar. Voorlopig blijft de I.P.N.L. uitkomen en in overleg met Dhr. Horst Groner (editor) is voor de N.W.I.P.-leden het speciale congresnummer beschikbaar. (Werd sa-

men met het mededelingenblad van september '87 verspreid.) Dit ter kennisname en abonneewerving. Er zijn bijna geen Nederlandse abonnees.

- C) De commissie voor de organisatie heeft aanbevolen een permanent sekretariaat te vestigen in Wenen of München bemand/vrouw met een betaalde kracht (voorlopig één dag per week) om de internationale organisatie beter uit te bouwen. Het bestuur werd gemachtigd dit voorstel nader uit te werken. Bovendien wordt met onmiddellijke ingang aan de sekretaris-generaal Mr. Harold McAbee betaalde, sekretariële menskracht toegevoegd op uur basis.

In de vervolg vergadering koos de vergadering een nieuwe council en werden nog wat financiële perikelen betreffende aangesloten landen geregeld.

Ten slotte kwam het 18e Int. Congres aan de orde. Het voorstel van het bestuur om in het vervolg iedere twee jaar te congresseren werd afgewezen. O.a. wegens de toch wel hoge kosten. Bovendien moet het ontvangende land zonder adempauze het volgende congres gaan organiseren. Volgens Dhr. Groner, congresorganisator voor de D.G.I.P., is twee jaar een krappe termijn gebleken voor de voorbereiding van zo'n groot congres.

Onze Italiaanse zustervereniging heeft de I.A.I.P. uitgenodigd in 1990 het 18e Int. Congres in Italië te houden. De invitatie werd met algemene instemming aanvaard. Plaats, tijd en thema moeten nog door de Italianen worden vastgesteld.

Na dankbetuigingen aan de D.G.I.P. voor de perfecte organisatie van het 17e Int. Congres werd de vergadering gesloten.

26 maart : Lezing N.W.I.P. te Amsterdam
17 - 30 juli 1988 : ICASSI summer Institute.

Deze keer in Griekenland op het eiland Chios.

Nadere info : Ger van Eldert
van der veerelaan 29^b
1181 PZ Amselveen.
tel. 020 - 414462

.....
NIEUWS UIT DE LEDENVERGADERING.
d.d. 28.11.87

Het afgelopen verenigingsjaar heeft ons vele activiteiten gebracht. Daardoor heeft onze financiële reserve enigszins moeten inboeten. Met name het symposium ter herdenking van de sterfdag van Alfred Adler is hieraan debet. Vanwege de publiciteit hier omheen en het starten van de cursus is een en ander wel te zien als een investering naar de toekomst van de I.P. in Nederland. Het voorstel van het bestuur om de kontributie niet te verhogen, maar de bijdrage in deze te zien als een minimum, werd akkoord bevonden. De leden zal gevraagd worden vrijwillig naar vermogen iets meer bij te dragen. (Het verheugd ons, dat in deze nu al gemeld kan worden dat vele leden aan deze oproep gehoor hebben gegeven !)

De kaskommissie heeft de boekhouding in orde bevonden, zodat de scheidende penningmeester decharge werd verleend.

Binnen het bestuur vonden enige wisselingen plaats. Mevr. A.H. de Vos - Heekelaar en de heer R. Glastra traden

Aan het einde gekomen moet mij nog een enkele opmerking van het hart. Het beeld dat ik hier van het ouderschap heb geschetst, is te beschouwen als een ideaalbeeld. Het is daarmee nastrevenswaard.

Ouders zullen echter altijd vergissingen blijven maken en zich daarmee ook in mijn gezelschap weten. In de wetenschap dat ouders bij kinderen een zeker krediet hebben, hoeven we ons ook niet direkt ernstig te kort te voelen schieten bij een vergissing. Het gaat namelijk ook om de achterliggende waarden en intenties. Die komen mede bij het kind over en bepalen ons krediet.

Laten we er als ouders bovenal voor waken, dat we onder invloed van de huidige kritiek niet heen en weer schieten in ons ouderschap tussen autoritair en anti-autoritair. De democratische opvoeding, zoals die als één der eersten door de Individual Psychologie werd en wordt uitgedragen, is een verantwoorde manier van ouderschap. Gezien de korte tijdspanne waarin deze vorm van ouderschap zijn kans heeft gekregen, moeten we echter konstateren dat we waakzaam moeten zijn. We hebben ons deze vorm nog onvoldoende eigen gemaakt en daarom gaat er hier en daar wat mis. En dat behoeft korrektie en oefening in vaardigheden. Niet de democratische opvoeding en die vorm van ouderschap, die daarmee samenhangt.

.....

AKTIVITEITEN 1988.

- 23 januari :Lezing N.W.I.P. te Amsterdam
- 27 februari :Lezing N.W.I.P. te Amsterdam

Gedelegeerden namens de N.W.I.P. waren:
Mw. B.J.M. Strobosch-van Duyne, sekretaris bestuur
Mw. A.H. de Vos-Heekelaar, penningmeester bestuur
Mw. A. Huisman, lid.

Verslag: A.H. de Vos-Heekelaar.

.....

Verslag van de lezing d.d. 26 september 1987:

VOORORDELEN EN DISKRIMINATIE.

Door: Mw. A. Huisman.

Vooroordeel: een voorbarig oordeel zonder voldoende op de hoogte te zijn van de zaak of persoon, waar het over gaat.

Diskriminatie: Dit gaat nog een stapje verder. Naast een onjuist oordeel, gaan we op grond van dit verkeerde oordeel onderscheid maken en de ander behandelen lasof het waarheid is.

In de tweede wereldoorlog hebben we ervaren waartoe vooroordelen kunnen leiden. De mensheid gruwelde en nam zich voor: Dat nooit meer !

De Verenigde Naties hebben daarom op 10 december 1948 de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens aanvaard.

Artikel 1:

Alle mensen worden vrij, gelijk, in waardigheid en met rechten geboren. Zij zijn begiftigd met verstand en geweten en behoren zich jegens elkaar in een geest van broederschap te gedragen.

In grote lijnen komt artikel 1 overeen met hetgeen reeds in de Franse Revolutie werd beleden. Vrijheid, gelijkheid en broederschap. (Liberté, égalité et fraternité.)

Artikel 2:

Een ieder heeft aanspraak op alle rechten en vrijheden in deze verklaring opgesomd zonder enig onderscheid van welke aard dan ook, zoals van kleur, geslacht, taak, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale of maatschappelijke afkomst, eigendom, geboorte of andere status.

In een kerkdienst op de radio hoorde ik de voorganger opmerken, dat deze verklaring over de Rechten van de Mens zou moeten leiden tot het recht van één ieder om in zijn waarde te worden gelaten, zichzelf te mogen zijn. Onlosmakelijk verbonden met dit recht is de plicht ieder in zijn waarde te laten.

In het dagelijks leven is dit moeilijk altijd waar te maken. Soms hebben we de rol van de sterke of onverdraagzame. Soms worden we zelf niet voor vol aangezien of zelfs onderdrukt.

Toch is de verklaring van de Rechten van de Mens een soort grondwet van de wereld.

Ook in onze grondwet wordt over deze zaken gesproken:

Artikel 1: (24 augustus 1815)

Allen, die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld.

Diskriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook is niet toegestaan.

eens kwa vorm hebben veranderd.

Het toenemende aantal echtscheidingen heeft een breuk gebracht in de eerst zo hechte ouders - kind relatie. Deze relatie is daarmee vrijblijvender geworden met het kind als afhankelijke gedupeerde.

In het gunstigste geval gaan de ouders in vrede uit elkaar. En sommigen lukt het dan ook nog om ondanks de scheiding, de ouderlijke zorg goed te blijven delen.

Er zijn echter helaas nogal wat situaties waarin dit mis gaat en ouders zich problematisch van elkaar los maken. Kinderen dreigen dan de speelbal te worden tussen verbrekende relatie.

Soms ook krijgt een der kinderen in het éénoudergezin problemen doordat het op de vertrokken, verguisde partner lijkt.

De plaats in de kinderrij kan als enige jongen naast twee zussen wel erg apart worden na het vertrek van vader. En zo zijn er nog heel wat andere konsekwenties uit te werken n.a.v. situaties, waarin een breuk komt in het ouderschap.

Het toenemende aantal verschillende samenlevingsvormen gaat naar de toekomst toe ook de nodige veranderingen brengen in het ouderschap kwa vorm.

Ik stel uitdrukkelijk kwa vorm, omdat de vraag vanuit de behoefte van het kind om te kunnen opgroeien waarschijnlijk minder aan inhoudelijke verandering van het ouderschap zal bijdragen.

In het licht van dit alles verdient het wel aanbeveling om de gezinsconstellatie, zoals Adler die uitwerkte, uit te bouwen.

lijken er nu mee te blijven zitten. Maar dat hoeft niet. Ik pleit slechts om te waken voor verwarring van die emoties. Want daar is niemand mee gebaat. Verbalisering van de emotie kan bijvoorbeeld goed helpen om de verwarring te ontwijken. Dus vertellen over wat bepaald gedrag van het kind je als ouder doet in plaats van heftig uit te varen.

Een andere verwarring, die een rol speelt, is dat ouders soms a.h.w. de emotie van hun kind afpakken.

Zo zien we bijvoorbeeld ouders met elkaar nog ruziën, terwijl de kinderen hun ruzie om de auto waarmee ze beiden wilden spelen, allang zijn vergeten.

Een andere ouder schaamt zich, omdat het kind vanwege treu-zelen te laat op school komt.

Niet alleen negatieve emoties kunnen worden afgepakt, maar ook positieve. Sommige ouders drijven hun kinderen tot hoge prestaties om er zelf mee te kunnen pronken.

Op deze wijze voedt men het kind op tot onverschilligheid en staat de ontwikkeling van de gewetensfunctie in de weg. Kinderen moeten zelf oezier kunnen beleven aan hun vaardigheden en de logische/natuurlijke consequenties van ver-gissingen dragen.

(Het zal U zijn opgevallen dat hiermee een inhoudelijk beeld is geschetst van wat Künkel bedoelt met: sachtzinnigheid.) In onze huidige maatschappij, waar de behoefte bevrediging veelal kant en klaar wordt geleverd, hebben kinderen het in deze beslist niet eenvoudig.

Tot slot wil ik het nog hebben over een tweetal andere maatschappelijke ontwikkelingen, die het ouderschap even-

Ook in de tien geboden wordt over oordelen gesproken in het gebod dat zegt: Gij zult geen valse getuigenis spreken. In de Heidebergse katechismus wordt gezegd, dat dit niet alleen betekent dat we niet moeten liegen. Maar dat we niemand lichtelijk of onverhoord mogen oordelen dan wel hel-pen veroordelen.

Integendeel staat er zelfs dat we het goede gerucht over onze naaste dienen te bevorderen.

In theorie zijn we het waarschijnlijk met al deze zaken roerend eens. In de praktijk pakt het nogal eens anders uit.

Zo vertelde een mevrouw dat ze in haar auto achter het stuur even wegdroomde. Als ze plotseling moet remmen, reageert ze te laat en botst op de bumper van een andere auto. Achter het stuur van de andere auto zit een buitenlander. Haar eerste gedachte is: "Hij zal wel niet verzekerd zijn." Het eerste wat die buitenlander haar toesnauwt, als hij uitstapt is: "Dacht ik het niet. Een vrouw achter het stuur!"

Konklusie: Beiden waren niet geheel vrij van vooroordelen.

Allemaal hebben we wel bepaalde vooroordelen en meten met twee maten.

Als een ander bijvoorbeeld iets niet kan, noemen we hem lui. Kunnen we zelf niet, dan zijn we druk bezet. Schiet een ander niet op met zijn werk of in het verkeer, dan is het maar een slome. Reageren we zelf zo, dan zijn we voorzichtig en willen het goed doen.

Als een ander op zijn stuk staat, is hij koppig. Doe ik zo iets, dan doe ik dat uit ervaring wijsgeworden.

En zo zijn er nog heel wat voorbeelden in deze trant te geven.

We weten natuurlijk allemaal dat we bepaalde zaken hebben meegekregen en dingen hebben meegemaakt, die ons gevormd hebben tot wat we zijn.

Het maakt immers verschil of je in China dan wel Amerika geboren bent. In een dorp of in de stad. Of je ouders miljonair zijn of nauwelijks kunnen rondkomen.

De Individual Psychologie voegt daar nog een ander element aan toe en wel het scheppend vermogen.

Dit vermogen bepaalt wat de mens met zijn aanleg en omstandigheden doet en er tegenaan kijkt.

Dit betekent dat alles wat we meemaken, verdraaien en tendentieus kleuren. We zorgen er zo voor dat onze opvatting over onszelf en onze plaats in de wereld in stand blijft. Een voorbeeld hiervan geeft Erik Blumenthal in zijn boek "Wege zur innere Freiheit". Hij vertelt over een lente landschap met een bloeiende appelboom. De schilder, die voorbij komt, ziet het spel van licht en schaduw en de mooie kleuren van de bloesem. Hij besluit de prachtige boom te schilderen.

De dichter, die voorbij de boom komt, ziet de bloesem en hoort een vogel zingen. Hij besluit deze pracht vast te leggen in een gedicht.

Als de boer langs komt, bedenkt hij zich hoeveel appels die boom hem straks uitgebloeid zal opleveren.

De houthakker, die passeert en de sterke stam opmerkt, berekent de kubieke meters hout die zo'n boom hem zou opleveren.

Ten slotte komt er een verliefd stel voorbij. Zij zien de schaduw van de boom, het zachte gras en gaan er zitten.

bij de problemen van volwassenen. Dit doet onrecht aan het kind en zijn ontwikkeling, waar het kind gekonfronteerd wordt met zaken waar het nog niet aan toe is. Dit ontmoedigt het kind in ernstige mate. Immers wat heeft het kwetsbare kind van zijn eigen ontwikkeling te verwachten, als de in zijn ogen almachtige ouders van hun voetstuk vallen en ernstige problemen blijken te hebben, die zij niet aankunnen.

Of in gevallen van umfinaliseren en overkompenseren zien we dat kinderen verantwoordelijk worden voor het wel en wee van hun ouders.

Een andere zaak, die verwarring geeft bij ouders en kinderen, zijn de wederzijdse emoties.

Het lijkt in deze soms alsof ouders in hun wensen omtrent uitingen van kinderen nooit tevreden zijn. Immers een kind, dat bestraffend wordt toegesproken en geen emotie laat zien, veroorzaakt bij zijn ouders veel verwarring. (Komt hun boodschap wel over?) Gaat het kind daarintegen huilen of wordt het boos, dan kan dezelfde ouder daar ook weer ontdaan van raken.

Ik ben van mening, dat kinderen en ouders elk recht hebben op hun eigen emoties. Ouders hebben in deze als opvoeders wel een bijzondere rol. Zij dienen de emotie van het kind in zijn waarde te laten en ruimte te bieden aan het kind om er op een goede manier mee om te leren gaan.

Dus: Een kind, dat geen zin heeft om naar bed te gaan, mag boos gaan!

Een kind, dat eerst niet wil afwassen, mag de afwas na enige aandrang wat geïrriteerd doen.

Natuurlijk, ouders hebben in deze ook hun emoties en die

Een spanningsveld dat het huidige functioneren van het gezin kenmerkt. Immers elk gezinslid heeft recht op zelfontplooiing!

Dus: Het kind heeft het recht om zichzelf en zijn mogelijkheden te leren kennen.

Maar ook ouders hebben het recht om hun mogelijkheden waar te maken via o.a. een bepaalde werkring.

Het zal duidelijk zijn dat deze persoonlijke ontwikkelingsmogelijkheden elkaar niet in de weg mogen staan. Daarom zal bij een goede individualisering de behoefte van de ouders om zich te ontplooiën in een werkring niet ten koste mogen gaan van wat ik eerder noemde het spelershok of het thuis.

Hiermee wordt individualisering geen privegebeuren, maar een gebeuren in een positief naar elkaar gerichte gemeenschap. De ontwikkeling van de mens in de kontekst van zijn medemens.

De ouders zitten in dit gebeuren met een dubbele opgave. Zij moeten niet alleen gevoelig zijn voor de eigen behoeften, maar ook voor die van het kind. En daarmee komt de eerder genoemde rol van ruimte geven weer om de hoek kijken. Ruimte geven aan elkaar om te kunnen groeien en zich te kunnen ontwikkelen in verbondenheid met de ander. En zo te werken aan een positief zelfbeeld. Waarbij volwassenen kinderen voorleven in het omgaan met het spanningsveld tussen ideaal zelfbeeld en de realiteit.

Ook betekent een en ander dat er een zekere scheiding dient te zijn tussen de volwassen-wereld en de kinder-wereld.

Het kind heeft recht op die eigen nog onbezorgde kinder-wereld. Nog te veel volwassenen betrekken hun kinderen

Niemand neemt dus kennelijk objektief waar. Men kijkt als het ware door een gekleurde bril.

Wanneer we ons dit bewust zijn, kunnen we onszelf helpen de dingen eens van een andere kant te zien.

Volgens Erik Blumenthal is er nogal eens sprake van verkeerd interpreteren van zogenaamde feiten.

Bijvoorbeeld: Een eerst geborene, die drie jaar enig kind is geweest en alle aandacht van moeder voor zich alleen had, krijgt een broertje. Hij merkt dat moeder niet meer zoveel aandacht aan hem besteedt als voorheen. Hij trekt hieruit de konklusie dat moeder wel niet meer zoveel van hem zal houden. (De zich onttroont voelende oudste.)

Een ander voorbeeld: Er komt een klacht vanuit Nederlandse vrouwen in Amsterdam-oost dat 's avonds op bepaalde uren veel buitenlandse mannen op straat lopen. Volgens hen kan dat geen toeval zijn en moet er iets aan de hand zijn. De mannen zouden vast ook bijbedoelingen hebben.

Bij een nader onderzoek blijken inderdaad op de bedoelde tijd veel buitenlandse mannen zich daar op te houden. Ook hun bedoelingen worden al snel duidelijk. Het is namelijk de nachtploeg van een fabriek in de buurt op weg naar hun werk.

We gaan in onze maatschappij veelal uit van fouten. Wanneer een kind bijvoorbeeld een diktee maakt van honderd woorden, worden de twaalf fouten rood onderstreept. Maar over de achtentachtig goede woorden wordt niet gesproken. Ook in het omgaan met elkaar wordt veel op de fouten gelet. We ontmoedigen daarmee de ander.

We bemoedigen elkaar daardoor veels te weinig. Of zoals Dr. Anna Ter Ruwe het noemt: we bevestigen elkaar niet. Bevestigen betekent in haar visie het "goede" in de ander onsporen en dat de ander zeggen. (Het "goede" hier niet in morele zin, maar wat je plezierig aan de ander vindt.)

We letten ook te veel op onze eigen fouten en die kunnen soms zelfs alles overheersend aanwezig zijn.

We zullen moeten leren aksepteren dat we allemaal onze onvolkomenheden hebben. En in die akseptatie van onszelf vinden we vaak de weg naar akseptatie van de ander. Iemand, die zijn eigen fouten probeert weg te stoppen, irriteert zich vaak enorm aan soortgelijke fouten bij een ander.

Overigens betekent het aksepteren van je fouten niet dat je alles zo moet laten. Daarmee wordt het een ekskuus om er niets mee te doen. Het gaat om een akseptatie van je onvolmaaktheden als mens, maar wel op weg om het goede te doen.

En waar het eens mis loopt, mag de waarheid getoond worden. We zijn immers verantwoordelijk voor onze daden en de gevolgen daarvan (goede en minder goede) dienen we te dragen. Het zijn, zoals de I.P. ons voorhoudt, de logische gevolgen van ons gedrag.

Bij een proces spraak de procureur-generaal over een in zijn ogen te ver doorgeschoten tolerantie. Hij stelde dat de grens van de tolerantie wordt bereikt, wanneer de vrijheid van de ander wordt aangetast.

In deze sprak hij er zijn verwondering over uit, dat sommige mensen geen hand uitsteken als op straat een medemens

Ouders dienen goede supporters te zijn. Dus van buiten het speelveld hun kinderen aanmoedigen en ruimte geven om binnen de levensspelregels hun weg te gaan. Ouders dienen wel die spelregels in de gaten te houden. Echter niet door op een bepaald moment met bierblikjes te gooien, maar door onpartijdig de regels te bewaken en kinderen logische konsekwenties van overtredingen te leren dragen.

Daarnaast wil ik er op wijzen dat elke goede klup een spelersshonk heeft. Daar vindt het contact tussen de spelers en supporters plaats om ervaringen en wettenswaardigheden uit te wisselen. Dit is dus a.h.w. het thuis van de ouders en het kind.

Hiermee ben ik op het volgende facet van het ouderschap gekomen. En wel de veilige basis, die ieder kind bij zijn ouders dient te vinden. Hiervan is sprake als het kind weet dat de ouders het waarderen en aksepteren. (Eerder genoemde onvoorwaardelijke liefde.) Maar ook weten wie je ouders zijn. (Stabiele personen.)

Op die basis moet het kind kunnen terugvallen bij tegenlagen in de wereld. Het moet er zijn wonden kunnen likken (toevlucht), ervaringen kunnen verwerken zodat het moed krijgt om verder te gaan (steunpunt).

Het gezin is daarmee een soort werkplaats en oefenterrein om "gereedschap" te halen en zijn vaardigheden te leren kennen en uit te proberen. En dit alles in een sfeer van saamhorigheid en zorg voor elkaar (gemeenschapsgevoel).

Het onderwerp in onze huidige maatschappij die deze ontwikkeling telstert is de individualisering.

vertrouwen zijn, omgaan.

Opvoeden is dus naast een reeks van spontaan handelen ook deels een bewust gebeuren, waarbij ouders zich bezighouden met de belangen van het kind door steeds af te wegen waar het aan toe is.

Dat betekent:

1) Op de juiste momenten kinderen beschermen tegen bepaalde invloeden of opgaven, waartegen ze (nog) niet zijn opgewassen. Soms ook onthouden van

2) Een zekere structuur bieden.

Het leven dient een zekere regelmaat te kennen kwa ritme, waarden, normen enzovoort.

Maar naast deze inperkende maatregelen betekent het ook:

3) Overzicht en inzicht geven.

Het verklaren van het nut van waarden en normen, sociale gebeurtenissen e.d.

4) Waar nodig stimuleren om dingen aan te pakken en zelf ervaringen te gaan opdoen.

5) Het laten oefenen van nieuw gedrag, al dan niet met ondersteuning.

En dit alles met als doel zich bepaalde vaardigheden eigen te maken.

Samenvattend bedoel ik hiermee t.a.v. het ouderschap een bepaalde grondhouding, die ik zou willen omschrijven als: "De supporter van het kind zijn."

Voor er nu een verkeerd beeld ontstaat door de huidige wantoestanden op de tribunes en U meent zich als ouders evenzo te moeten gedragen, zal ik verduidelijken wat ik hieronder versta:

wordt belaagd.

Er wordt dan vergeten dat we behalve rechten ook plichten hebben. Hier bijvoorbeeld de plicht een ander bij te staan. In deze is het soms vijf voor twaalf en tijd om iets te doen. Te strijden of toe te geven aan de terreur.

Toch is strijden of toegeven niet in alle situaties de juiste oplossing. We zullen ook een middenweg moeten kennen.

Wanneer iemand iets beweert, zijn we van nature geneigd er tegen in te gaan als we denken te kunnen winnen of toe te geven als we inschatten te gaan verliezen.

Erik Blumenthal stelt dat we de ander minstens de gelegenheid moeten geven zijn standpunt duidelijk te maken.

Twee individuen hebben recht op ieder hun eigen mening. We hoeven elkaar in deze niet te bestrijden.

Het verwoorden van onze mening is in deze erg belangrijk. Wanneer we bijvoorbeeld de daad verwarren met de dader, dan voelt de ander zich onrecht aangedaan en afgewezen. (Je bent stom, i.p.v. je doet stom.)

We moeten geen etiketten opplakken.

Zo was ik eens op huisbezoek bij een vrouw, die tijdens haar huwelijk invalide was geworden. Haar man had haar daarom verlaten. Ze vond dat heel erg, maar zei toch in ons gesprek tegen mij: "U moet over mijn man niet slecht denken. Hij kon het leven met een invalide vrouw niet aan." Zij maakte inderdaad onderscheid tussen dader en daad. Het moet voor ons ook mogelijk zijn, wat deze vrouw kon. Dus laten ook wij leren anderen te zien, zoals ze zijn.

ouderschap in 1987.

Door: Gerard Kulker.

.....
Bij een plaatsbepaling van het ouderschap in onze tijd, ontkom ik er niet aan om samen met U kort terug te kijken in het verleden.

Het ouderschap was in dat verleden vooral te beschouwen als een soort levensverzekering voor de oude dag.

Daarnaast waren kinderen als goedkope werkkrachten inzetbaar op het eigen bedrijf.

We kunnen daarmee stellen dat in die tijd het ouderschap vooral nuttig was voor de ouders. De godsdienst lijkt dat te bevestigen in het gebod: Eer Uw vader en Uw moeder. Kinderen zijn dus als het ware een garantie voor het voortbestaan van de ouders. Dit voortbestaan is zelfs in een dubbele betekenis te beschouwen.

- 1) Een voortbestaan in het heden. (Goedkope werkkrachten en een levensverzekering voor de oude dag.)
- 2) Een zeker voortbestaan in de toekomst.

Materiëel bijvoorbeeld het bedrijf dat na de dood van de ouders blijft voortbestaan als familiebezit.

Immateriëel zijn het de ideeën, die de kinderen bewaren en verder uitdragen.

De zestiger en zeventiger jaren hebben t.a.v. het ouderschap een grote omwenteling te weeg gebracht.

Het autoritaire opvoeden kwam in een kwaad daglicht te

moeten worden.

Soms blijft het toch mis gaan. Het is dan beter dat ieder zijn eigen weg gaat. (Overigens simpel gezegd, maar waar dit gebeurt, verloopt dat zeker niet eenvoudig. En wat zeker niet waar is, is dat ouders hun kinderen zo maar los laten.)

Vanuit hun verantwoordelijkheden dienen ouders zich bewust te zijn van hun voorbeeldgedrag. Zij geven het kind met hun wijze van zich gedragen een beeld van wat volwassen zijn inhoudt.

Wanneer zij dus menen kinderen dingen te moeten verbieden, die zij zelf doen, dan zeggen zij figuurlijk dat men als volwassene zelf mag uitmaken wat men doet. Maar dat heeft, zoals het kind groter wordende blijkt, toch ook zijn beperkingen.

Voor alle duidelijkheid:

Ik pleit hier niet voor een gelijkschakeling tussen volwassenen en kinderen. Waar ik voor pleit is dat volwassenen met hun voorbeeldgedrag een juist en verantwoord beeld geven van de volwassenheid. En dat zij naar kinderen kunnen aangeven wat de verschillen zijn en hoe het kind daar naar toe kan groeien en de ruimte tot keuzen kan gebruiken.

Naast een beeld van volwassenheid dragen de ouders ook een beeld van de wereld over.

Wanneer ouders bijvoorbeeld hardop stellen, dat mensen niet te vertrouwen zijn, geven ze dat daarmee automatisch door aan hun kinderen. Die zullen zich dan ook zo gaan gedragen alsof geen mens te vertrouwen is. En zij zullen van hun ouders afkijken hoe die met anderen, die niet te

Maar waar is het nu mis met de tolerantie en de geur van verwaarlozing ?

Om dat duidelijk te maken wil ik de term tolerantie afzetten tegen ruimte geven.

Tolerantie zie ik als een passief gebeuren, waarbij de verantwoordelijkheid voor wat getolereerd wordt aan de kant van de ander ligt. Wat daarmee hier ontbreekt is het gemeenschappelijke en de emotie. En daar zit nu juist die geur van verwaarlozing.

Ruimte geven is de tegenhanger hiervan. Het vraagt actie van de ouders. Zij zijn betrokken bij de keuze voor de ruimte, die het opgroeiende kind krijgt om zijn vaardigheden te ontwikkelen en zo opgewassen te worden tegen de eisen van het leven. De ouders blijven daarbij medeverantwoordelijk, verantwoordelijk voor de ruimte, die zij geven.

Het opgroeiende kind is verantwoordelijk (naar vermogen) voor hoe het die ruimte gebruikt.

Hiermee ben ik aangekomen bij een splitsing in verantwoordelijkheden, die ik noodzakelijk acht voor het opvoedkundig handelen.

Dus: een onderscheid in verantwoordelijkheden van de ouders en die van de kinderen.

Het zal duidelijk zijn dat ik hier slechts een onderscheid maak. Want in het alledaagse leven vindt een voortdurende wisselwerking plaats tussen die verantwoordelijkheden.

Dat kan zelfs een bijzonder dynamische en emotionele wisselwerking zijn, die als het goed gaat naar beide kanten verrijkend werkt.

Daar waar deze wisselwerking zo werkt dat ze de ontwikkeling van een der kanten in de weg staat, zal bijgestuurd

staan en de anti-autoritaire opvoeding kwam in de mode met het laissez faire als uiterste en reaktieve vorm.

Hoe de ouders in die jaren als het ware in paniek raakten en los sloegen in hun rol als opvoeder, werd indertijd komisch, maar uiterst karakteristiek uitgebeeld in de film: Family life.

Deze film handelt over een puberdochter, die op zoek naar zichzelf is en aan het zwerven slaat. Ze laat haar ouders in verwarring achter met de vraag: "Wat deden wij verkeerd ?" In een poging de jeugd en daarmee hun dochter beter te kunnen begrijpen, slaan de ouders aan het experimenteren. En als hun dochter na enige tijd thuis komt, vindt ze tot haar grote verbazing haar ouders drugs gebruikend in een spelletje strippoker.

Na de woelige zestiger en zeventiger jaren komt er meer stabiliteit. De democratische opvoeding wint gaanderweg meer terrein.

En de kinderen krijgen hiermee in het heden een fundamenteel andere plaats in het leven.

De ouders dienen de toekomst van hun kinderen als richtlijn voor hun handelen te gebruiken. De aarde wordt het erfgoed van de kinderen, dat de ouders in bruikleen hebben.

Het kind moet ruimte hebben en ouders dienen de zelfontplooiing van hun kinderen te begeleiden en niet autoritair met eigen oogmerken in de weg te staan.

Het zal duidelijk zijn, dat de tolerantie t.a.v. kindergedrag toeneemt.

Het ouderschap in onze tijd heeft daarmee in korte tijd een grote omwenteling gemaakt. Niet alleen door de hier-

voor omschreven omwenteling in het gedachtengoed, maar ook mede door de omars van de anti-conceptie middelen. (Het vroegere geschenk van God lijkt nu als mens zelf te plannen.)

Ouderschap in de zin van het eerder genoemde voortbestaan in de toekomst geldt in zekere zin nog. De verschijningsvormen van het ouderschap zijn echter totaal veranderd. Dit mede onder invloed van de diversiteit aan redenen, waartoe ouders kinderen "nemen". Ik wil U enkele redenen, die ik geregeld in de praktijk tegen kom, noemen:

- Een gepland kind om het gezinsbeeld te completeren.
- Eerst geen kind kunnen krijgen en na veel moeite middels technische en medische ingrepen wel. Het ouderschap is hierdoor steeds idealer/heiliger geworden. Het kind een bijzonder waardevol goed. (Het zal duidelijk zijn, dat in deze situatie bepaalde opvoedkundige problemen op de loer liggen. De verwachtingen zijn immers wel erg hoog gespannen.)
- Een ongelukje.
- Een kind om het huwelijk te redden of de partner aan zich te binden.

Naast de kleuring, die dergelijke redenen aan het ouderschap geven, is er nog een dynamische tijd met wisselende waarden en normen.

Ouderschap is daarmee in onze huidige tijd geen eenvoudige taak. Daar komt nog bij dat t.a.v. het ouderschap vooral in algemene termen als liefde, geborgenheid e.d. gesproken wordt. Daarmee wordt een ideaalbeeld gevormd, dat veelal weinig praktisch is.

Uitgebreider en in praktischer zin wordt daartegen wel ingegaan op wat minder wenselijk oudergedrag is.

In het opinieweekblad "de Tijd" van 06.11.87 wordt in een artikel "De crimineeltjes" even snel en kort benoemd, wat nodig is voor een harmonische ontwikkeling van het kind.

"De Tijd":

- 1) liefde,
- 2) controle,
- 3) duidelijke normen,
- 4) straf.

De Individual Psychologie:

- 1) onvoorwaardelijke liefde,
- 2) samen bezien en inzicht geven,
- 3) duidelijke, afgesproken normen,
- 4) logische/natuurlijke consequenties.

Gezien de problemen, die onze huidige maatschappij kenmerkt en het grote aantal kinderen, die het speciaal onderwijs bezoeken en/of aangewezen zijn op steun vanuit de jeugdhulpverlening, zou er iets mis kunnen zijn met het ouderschap in onze tijd.

Prof.dr. F. Verhulst, kinderpsychiater aan de Erasmus universiteit, hekelde onlangs de tolerante houding van de ouders. Hij meent dat aan de soms naar het lijkt grenzeloze verwennerij in materiële opzicht, waardoor kinderen zich nauwelijks leren iets te ontzeggen en de tolerantie t.a.v. kindergedrag een geur van verwaarlozing zit.

Als reactie hierop beginnen allerlei opvoeders zich te roeren.

Er is een groep, die roept om een autoritaire aanpak, als reactie op de kennelijk te grote tolerantie.

Een andere groep wil het verworven goed uit de zestiger en zeventiger jaren behouden en stelt Prof. Verhulst in het ongelijk.

Een derde groep raakt in verwarring. Zij vraagt zich verbaasd af of dezelfde pedagogen, psychologen en psychiaters niet eerder het advies gaven om juist toleranter te worden?